Journal JCSS | The Journal of Communication and Social Studies
e-ISSN: 2791-9420
DOİ: 10.59534/jcss.2004973

September 2026
Volume. 6 – Issue. 2
p. 546-569
Araştırma Makalesi/ Research Article

Grafik Tasarım Topluluklarında Üretken Yapay Zekâ ve Mesleki Kaygı: Reddit Üzerine Tematik Bir Analiz

Eren EFE*

* Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, erefe@gelisim.edu.tr
ORCID: 0000-0001-7500-4709

Gönderilme/ Received
28.07.2026
Kabul Tarihi/ Accepted
23.09.2026
Yayın Tarihi/Published
30.09.2026

Öz

Bu çalışma, üretken yapay zekâ araçlarının grafik tasarım topluluklarında nasıl tartışıldığını ve bu tartışmalar içinde mesleki kaygının hangi tematik örüntüler etrafında üretildiğini incelemektedir. Araştırmanın odağını Reddit'in r/graphic_design topluluğunda üretken yapay zekâya ilişkin paylaşımlar ve bu paylaşımlara yapılan kullanıcı yorumları oluşturmaktadır. Bu araştırmada üretken yapay zekâ, tasarım emeğinin değeri, yaratıcı özgünlük, müşteri beklentileri ve mesleki kimlik etrafında şekillenen sosyo-teknik bir dönüşümün göstergesi olarak ele alınmaktadır. Yöntem olarak refleksif tematik analiz kullanılmış ve bulgular yorumlanırken Reddit'in platform özellikleri dijital bağlamın bir parçası olarak dikkate alınmıştır. Haziran 2025–Haziran 2026 döneminde paylaşılan 10 ana gönderi ile bu gönderiler altındaki 145 kullanıcı yorumu analiz edilmiştir. Bulgular, mesleki kaygıların yalnızca iş kaybı korkusuna indirgenemeyeceğini ortaya koymaktadır. Emeğin değersizleşmesi, giriş seviyesi pozisyonların kırılganlaşması, yaratıcı özgünlüğün tartışmalı hâle gelmesi, müşteri beklentilerinin değişmesi ve mesleki kimliğin yeniden savunulması iç içe geçmiş alanlar olarak öne çıkmaktadır. Kaygı, bireysel bir tepki olmanın ötesinde, topluluk etkileşimleri aracılığıyla tartışılan ve farklı uyum stratejileriyle karşılanan kolektif bir deneyim niteliği taşımaktadır. Çalışma, üretken yapay zekânın grafik tasarım alanında hem tehdit hem de uyum baskısı yaratan çelişkili bir sosyo-teknik nesne olarak anlamlandırıldığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Üretken yapay zekâ, Grafik tasarım, Mesleki kaygı, Reddit, Tematik analiz.

* Bu makale intihal tespit yazılımlarıyla taranmıştır. Benzerlik tespit edilmemiştir.
This article has been scanned by plagiarism detection softwares. No similarity detected.
** Bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen kurallara uyulmuştur.
In this study, the rules stated in the "Higher Education Institutions Scientific Research and Publication Ethics Directive" were followed.
*** Çalışma tek yazar tarafından yürütülmüştür.
The study was conducted by a single author.
**** Çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.
There is no conflict of interest with any institution or person within the scope of the study.
***** Bu çalışmanın hazırlanmasında yapay zekâ araçları kullanılmamıştır.
Artificial intelligence tools were not used in the preparation of this study.

Kaynak gösterme / To cite this article: Efe, E. (2026). Grafik Tasarım Topluluklarında Üretken Yapay Zekâ ve Mesleki Kaygı: Reddit Üzerine Tematik Bir Analiz. İletişim ve Toplum Araştırmaları Dergisi, 6(2), 546-569. doi: 10.59534/jcss.2004973

Bu eser Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International lisansı altında lisanslanmıştır.

Generative Artificial Intelligence and Professional Anxiety in Graphic Design Communities: A Thematic Analysis on Reddit

Eren EFE*

* Assistant Professor, Istanbul Gelişim University, erefe@gelisim.edu.tr
ORCID: 0000-0001-7500-4709

Gönderilme/ Received
28.07.2026
Kabul Tarihi/ Accepted
23.09.2026
Yayın Tarihi/Published
30.09.2026

Abstract

This study examines how generative artificial intelligence tools are discussed within graphic design communities and the thematic patterns through which professional anxiety is constructed in these discussions. The research focuses on posts concerning generative AI in Reddit's r/graphic_design community and the user comments made on these posts. Generative AI is approached as an indicator of socio-technical transformation that acquires meaning around the value of design labour, creative originality, client expectations and professional identity. Reflexive thematic analysis was adopted as the method, and Reddit's platform features were taken into account as digital context in interpreting the findings. Ten main posts and 145 user comments beneath them from June 2025 to June 2026 were analysed. The findings show that professional anxiety is not confined to the fear of job loss. The devaluation of labour, the growing precarity of junior positions, contested creative originality, changing client expectations and the renewed defence of professional identity emerge as interwoven domains. Beyond an individual reaction, anxiety is a collective experience discussed through community interactions and met with different adaptation strategies. The study shows that generative AI is construed in graphic design as a contradictory socio-technical object producing both threat and pressure to adapt.

Keywords: generative artificial intelligence, graphic design, professional anxiety, Reddit, thematic analysis.

Giriş

Üretken yapay zekâdaki hızlı gelişmeler, yalnızca üretim süreçlerini dönüştürmekle kalmayıp, bilgi ve yaratıcılık temelli mesleklerin çalışma biçimlerinde de köklü değişimlere yol açmaktadır. Büyük dil modelleriyle metin ve görsel üretebilen yapay zekâ sistemleri içerik üretimi, yazılım geliştirme, eğitim ve yaratıcı endüstriler gibi pek çok alanda iş süreçlerini yeniden şekillendirmektedir. Grafik tasarım ise bu dönüşümün en görünür biçimde hissedildiği meslek alanlarından biridir. Midjourney, DALL·E ve Adobe Firefly gibi görsel üretim araçları ile ChatGPT gibi metin tabanlı sistemler; fikir geliştirme, görsel oluşturma, logo tasarımı ve metin yazımı gibi görevleri destekleyebilmekte ya da kısmen otomatikleştirebilmektedir (Gyang, Jonah, & Bonaventure, 2025).

Bu dönüşüm sadece üretim süreçlerinin hızlanması veya verimliliğin artması anlamına gelmemektedir. Aynı zamanda tasarım emeğinin ekonomik değeri, yaratıcı özgünlük, mesleki uzmanlık, etik sorumluluk ve tasarımcı kimliğinin geleceği üzerine yeni tartışmaları da beraberinde getirmektedir. Özellikle üretken yapay zekânın yaratıcı karar süreçlerine müdahil olması, tasarımcıların mesleki rollerinin yeniden tanımlanmasına ilişkin belirsizlikleri artırmaktadır. Bu nedenle yapay zekâ, grafik tasarım alanında teknik bir yenilik olmanın ötesinde, yaratıcı emeğin örgütlenmesini, mesleki sınırları ve profesyonel kimliği etkileyen daha geniş bir dönüşüm bağlamında ele alınmalıdır.

Üretken yapay zekânın işgücü piyasasına etkisine ilişkin güncel raporlar, bu dönüşümün basit bir "teknoloji gelir ve işsizlik artar" ilişkisine indirgenemeyeceğini göstermektedir. Güncel kurumsal değerlendirmeler, üretken yapay zekânın etkisinin çoğu zaman işlerin tamamen ortadan kalkması biçiminde ortaya çıkmadığını göstermektedir. Etki daha çok görevlerin yeniden dağıtılması, giriş seviyesi işlerde kırılganlaşma ve geçiş dönemi istihdam baskısı olarak ortaya çıkmaktadır (Cazzaniga vd., 2024; International Labour Organization & NASK, 2025; Stanford Institute for Human-Centered Artificial Intelligence, 2026). Bu çerçeve, grafik tasarım topluluklarında dile getirilen mesleki kaygıların bireysel korkular olarak ele alınması yerine, daha geniş kapsamlı bir emek piyasası dönüşümünün parçası olarak değerlendirilmesine olanak sağlamaktadır.

Üretken yapay zekâ dönüşümünün meslek mensupları tarafından nasıl anlamlandırıldığını incelemek açısından dijital iletişim platformları önemli bir araştırma alanı sunmaktadır. Reddit gibi çevrim içi topluluklar, tasarımcıların mesleki deneyimlerini ve sektörel dönüşümlere ilişkin değerlendirmelerini gündelik etkileşimler içinde görünür kılmaktadır (Proferes, Jones, Gilbert, Fiesler, & Zimmer, 2021, ss. 1, 10-11). Özellikle r/graphic_design topluluğu, grafik tasarım alanındaki profesyonellerin, öğrencilerin ve sektöre ilgi duyan kullanıcıların mesleki deneyim ve değerlendirmelerini paylaştıkları çevrim içi tartışma ortamlarından biridir.

Literatürde üretken yapay zekânın işgücü piyasası, yaratıcı endüstriler ve tasarım süreçleri üzerindeki etkileri farklı boyutlarıyla ele alınmaktadır. Büyük dil modellerinin emek piyasasında yol açabileceği dönüşüm, özellikle görevlerin yapısı ve yeniden örgütlenmesi üzerinden incelenirken (Brynjolfsson, Li, & Raymond, 2023, ss. 1-3; Eloundou, Manning, Mishkin, & Rock, 2024, ss.

1306-1307), yaratıcı alanlardaki çalışmalar profesyonellerin üretken yapay zekâya yönelik beklentilerine, kaygılarına ve değişen mesleki rollerine odaklanmaktadır (Inie, Falk, & Tanimoto, 2023, ss. 1-3). Tasarım literatüründe ise yapay zekânın insan merkezli değer üretimi ve tasarım pratiğinin dönüşümü üzerindeki etkileri tartışılmaktadır (Verganti, Vendraminelli, & Iansiti, 2020, ss. 213-215). Son dönemde Reddit gibi çevrim içi topluluklardan elde edilen veriler aracılığıyla yaratıcı endüstrilerde üretken yapay zekâya yönelik algıları inceleyen çalışmalar da yapılmaktadır (Bervar, Pejić Bach, & Bertoncel, 2026, ss. 7-8). Bununla birlikte mevcut araştırmalar ağırlıklı olarak üretken yapay zekânın üretkenlik ve tasarım süreçleri üzerindeki etkilerine odaklanmakta; grafik tasarımcıların bu dönüşümü nasıl anlamlandırdıkları, mesleki belirsizlikleri hangi söylemsel çerçeveler içinde tartıştıkları ve bu kaygıların dijital topluluk etkileşimleri içinde nasıl şekillendiği yeterince açıklığa kavuşturulmamaktadır. Bu çalışma, bu boşluktan hareketle, üretken yapay zekâya ilişkin mesleki kaygıların Reddit'teki r/graphic_design topluluğunda hangi temalar, duygusal tonlar ve mesleki sınırlar üzerinden kurulduğunu incelemektedir.

Çalışma üç açıdan literatüre katkı sağlamaktadır. İlk olarak, üretken yapay zekâ tartışmalarını teknolojik verimlilik perspektifinin ötesine taşıyarak yaratıcı emek ve mesleki kimlik bağlamında ele almaktadır. İkinci olarak, Reddit'i yalnızca veri kaynağı olarak görmek yerine mesleki anlamların ve kolektif deneyimlerin üretildiği dijital bir iletişim ortamı olarak değerlendirmektedir. Son olarak çalışma, grafik tasarım alanında yapay zekâya ilişkin mesleki kaygının ekonomik, etik ve mesleki kimlik boyutlarının birbirinden bağımsız değil, aynı söylem içinde iç içe geçmiş biçimde üretildiğini göstererek literatürdeki mevcut çalışmaları tamamlayıcı nitelikte bulgular sunmaktadır.

Bu kapsamda aşağıdaki araştırma soruları belirlenmiştir:

AS1. r/graphic_design topluluğunda üretken yapay zekâ, grafik tasarım mesleği bağlamında nasıl anlamlandırılmaktadır?

AS2. Grafik tasarımcıların mesleki kaygıları hangi temalar ve söylemsel örüntüler etrafında şekillenmektedir?

AS3. Mesleki kaygı, r/graphic_design topluluğunda hangi kolektif duygu ve etkileşim örüntüleri içinde anlamlandırılmaktadır?

1. Üretken Yapay Zekâ, Yaratıcı Emek ve Mesleki Kaygı

1.1. Üretken Yapay Zekâ ve Yaratıcı Emeğin Dönüşümü

Teknolojik değişim yalnızca yeni teknolojilerin ortaya çıkmasıyla sınırlı kalmamaktadır. İş süreçlerinin ve mesleki görevlerin yeniden örgütlenmesi yoluyla emek piyasalarını da dönüştürmektedir. Otomasyon literatürü, teknolojik ilerlemenin meslekleri tamamen ortadan kaldırmak yerine, mesleklerin görev bileşimlerinde değişiklik yarattığını öne sürmektedir (Acemoglu & Restrepo, 2019, ss. 3-4). Üretken yapay zekâ üzerine yapılan güncel çalışmalar da büyük dil modelleri ve görsel üretim sistemlerinin etkisini benzer bir görev temelli dönüşüm çerçevesinde incelemektedir (Brynjolfsson vd., 2023, ss. 1-3; Eloundou vd., 2024, ss. 1306-1307).

Bu yaklaşım, otomasyonun yalnızca teknik kapasite üzerinden değerlendirilmesine yöneltilen eleştirilerle de örtüşmektedir. Koşar'a göre, otomasyon ve yapay zekâ tartışmalarında öne çıkan "işin sonu" söylemi, teknolojik gelişmelerin işçi sınıfını nicel olarak küçülttüğü ve toplumları "iş sonrası" bir geleceğe taşıdığı varsayımına dayanmaktadır (Koşar, 2023, s. 4). Ancak teknolojinin emek üzerindeki etkisi, kapitalist üretim ilişkileri, maliyet hesapları, sektörel koşullar ve emek piyasalarının eşitsiz yapısından bağımsız biçimde değerlendirilemez. Benzer şekilde Cengiz (2026), üretken yapay zekâ etrafındaki tartışmaların sıklıkla teknolojik determinizme dayandığını ve teknolojinin tarihsel, toplumsal ve sınıfsal ilişkilerden bağımsız bir dönüştürücü güç olarak ele alındığını belirtmektedir. Bu nedenle üretken yapay zekânın grafik tasarım üzerindeki etkisini anlamak, teknolojinin teknik olarak neler yapabildiğinin yanı sıra hangi ekonomik ve kurumsal koşullar içinde kullanıldığını da dikkate almayı gerektirmektedir.

Güncel kurumsal raporlar da üretken yapay zekânın etkisinin mesleklerin bütünü yerine belirli görevler üzerinden değerlendirilmesi gerektiğine işaret etmektedir. ILO-NASK'ın 2025 tarihli raporu, mesleklerin üretken yapay zekâdan etkilenme düzeyini görevler üzerinden değerlendirmekte ve yüksek etkilenme düzeyinin doğrudan iş kaybı anlamına gelmediğini ortaya koymaktadır. Bazı görevlerde otomasyon öne çıkarken, bazı alanlarda yapay zekâ çalışanların becerilerini destekleyen tamamlayıcı bir işlev üstlenebilmektedir (International Labour Organization & NASK, 2025, s. 44). IMF'nin yaklaşımında da etkilenme düzeyi ile tamamlayıcılık arasında ayrım yapılmakta ve istihdam üzerindeki baskının, yüksek etkilenme düzeyinin düşük tamamlayıcılıkla birleştiği durumlarda daha belirgin hâle gelebileceği belirtilmektedir (Cazzaniga vd., 2024, ss. 6-7).

Bu ayrım grafik tasarım açısından özellikle önemlidir. Grafik tasarım, yaratıcı fikir geliştirme, müşteri ihtiyaçlarını yorumlama, görsel çözüm üretme, marka bütünlüğünü sağlama, üretim dosyalarını hazırlama ve revizyon süreçlerini yönetme gibi farklı nitelikte görevlerden oluşmaktadır. Üretken yapay zekâ bu görevlerin tümünü aynı ölçüde dönüştürmemekte, özellikle tekrar eden ve standartlaştırılabilir üretim faaliyetlerinin otomatikleştirilmesini kolaylaştırmaktadır. Buna karşılık bağlamı yorumlama, stratejik düşünme, yaratıcı karar verme ve müşteriyle etkileşim kurma gibi görevlerde insan emeğinin rolü devam etmektedir (Iswanto, 2025, ss. 357-359).

Dolayısıyla üretken yapay zekânın grafik tasarım üzerindeki etkisi, mesleğin bütünüyle ortadan kalkmasından çok meslek içindeki görevlerin yeniden dağılımı ve bazı iş alanlarının daralması üzerinden değerlendirilmelidir. Bu dönüşüm, özellikle üretim ağırlıklı pozisyonlar ile mesleğe yeni giren çalışanlar açısından farklı kırılganlıklar yaratabilmektedir. Çalışmada öne çıkan iş kaybı, istihdam daralması ve giriş seviyesi (junior) pozisyonlara ilişkin kaygılar da bu görev temelli dönüşüm bağlamında ele alınmaktadır.

Bu değerlendirmeler, üretken yapay zekânın grafik tasarım alanındaki etkisinin sosyo-teknik bir çerçevede ele alınmasını gerektirmektedir. Bu çalışmada üretken yapay zekânın grafik tasarım alanındaki etkisi, teknik kapasitenin yanı sıra ekonomik ilişkiler, kurumsal kararlar, mesleki normlar ve

piyasa beklentileri tarafından şekillenen bir dönüşüm olarak değerlendirilmektedir.

1.2. Mesleki Değer, Mesleki Kimlik ve Emek Piyasası Kaygıları

Üretken yapay zekânın yaygınlaşması, grafik tasarımda hangi becerilerin mesleki değer ürettiği sorusunu daha görünür hâle getirmiştir. Grafik tasarım, yalnızca teknik araçların kullanımına dayanan bir üretim faaliyeti değildir. Tasarımcılar estetik karar verme, problem çözme, bağlamı yorumlama, müşteri ihtiyaçlarını analiz etme ve bu ihtiyaçları yaratıcı çözümlere dönüştürme gibi bilişsel ve yorumlayıcı süreçleri yürütmektedir. Bu nedenle, tasarım emeğinin değeri sadece ortaya çıkan görsel çıktı ile sınırlı kalmayarak, bu çıktının arkasındaki stratejik düşünme, yaratıcı yargı ve bağlamsal bilgiyle de bağlantılıdır. Verganti vd. (2020, ss. 213-215), yapay zekâ çağında tasarımın değerinin üretim hızının ötesinde anlam üretme ve insan merkezli değer yaratma kapasitesine dayandığını vurgulamaktadır. Koşar ise (2023, ss. 5-6), otomasyon teknolojilerinin kapasitesi gelişse bile sosyal etkileşim, sorumluluk ve yaratıcılık gerektiren işlerin bütünüyle otomatikleştirilmesinin kolay olmadığını belirtmektedir. Cengiz (2026) ise yapay zekâ sistemlerinin insanlara özgü tarihsel ve toplumsal bağlam içinde gelişen anlama kapasitesine sahip olmadığını, mevcut verilerdeki örüntüler üzerinden çıktı ürettiğini ifade etmektedir.

Bununla birlikte üretken yapay zekânın tasarım süreçlerine dâhil olması, bu mesleki değerin piyasa içinde nasıl algılandığı ve fiyatlandırıldığı konusunda yeni gerilimler yaratmaktadır. Yaratıcı profesyoneller üzerine yapılan araştırmalar, yapay zekânın fikir geliştirme ve üretim süreçlerini destekleyebildiğini ancak yaratıcı özerklik, özgünlük, sahiplik ve profesyonel otorite açısından yeni belirsizliklere yol açtığını göstermektedir (Inie vd., 2023, ss. 1-3). Grafik tasarımcılar açısından temel kaygı bu nedenle yalnızca yapay zekânın nitelikli tasarımı ikame etme kapasitesinden kaynaklanmamaktadır. Müşterilerin ve işverenlerin yapay zekâ aracılığıyla üretilen görselleri daha hızlı, daha ucuz ve "yeterli" bir alternatif olarak değerlendirmesi, tasarım emeğinin piyasa değerinin yeniden tanımlanmasına yol açabilmektedir (Alkhateeb, Almomani, Altaweel, Aloqaily, & Alhaija, 2026, s. 1996; Durusoy, 2025, s. 57).

Burada tasarımcının mesleki değer anlayışı ile piyasanın değer ölçütleri arasında belirgin bir gerilim ortaya çıkmaktadır. Tasarımcılar mesleki değerlerini yaratıcılık, uzmanlık, bağlamsal bilgi, stratejik düşünme ve yaratıcı yargı üzerinden tanımlarken, üretken yapay zekânın yaygınlaşmasıyla birlikte hız, maliyet ve çıktı miktarı gibi ölçütler daha belirleyici hâle gelebilmektedir. Koşar'a göre kapitalist işletmelerde otomasyonun temel motivasyonlarından biri maliyetleri azaltmak ve kârlılığı artırmaktır. Bu nedenle teknolojinin yaygınlaşması teknik kapasitenin yanı sıra emek maliyetlerine, sektör yapısına ve işletmelerin ekonomik stratejilerine de bağlıdır (Koşar, 2023, ss. 5-6). Olinga'nın yapay zekâ uygulamalarının ön saflarında yer alan uzmanlar ve yöneticilerle gerçekleştirdiği görüşmeler de şirketlerin yapay zekâyı çalışan sayısını azaltma, verimliliği artırma ve insan emeğine bağımlılığı düşürme aracı olarak değerlendirebildiğini göstermektedir (Olinga, 2025).

Yapay zekânın iş süreçlerine entegrasyonu aynı zamanda çalışma temposunun ve çalışanlardan beklenen çıktı miktarının artmasına da yol

açabilmektedir. Ranganathan ve Ye (2026), yaklaşık 200 çalışanı bulunan bir teknoloji şirketinde sekiz ay süren araştırmalarında, yapay zekâ araçlarının çalışanların iş yükünü azaltmak yerine işin yoğunlaşmasına neden olabildiğini, çalışanların daha hızlı çalıştığını ve daha geniş görev alanları üstlendiğini belirtmektedir. Grafik tasarım açısından bu durum, üretken yapay zekânın bazı görevleri devralan bir teknoloji olmanın yanı sıra tasarımcılardan daha kısa sürede daha fazla çıktı beklenmesini mümkün kılan bir iş yoğunlaştırma mekanizması olarak da değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır.

Bu dönüşüm mesleki kimlik açısından da önem taşımaktadır. Tasarımcıların "gerçek tasarım", "insan dokunuşu", "tasarım brifini yorumlama", "strateji" ve "yaratıcı yargı" gibi kavramlar üzerinden kendi mesleki sınırlarını tanımlamaları, üretken yapay zekâ karşısında profesyonel otoritenin yeniden kurulmasına yönelik bir çaba olarak değerlendirilebilir. Bu durum, Gieryn'in (1983, ss. 781-783) sınır çizimi yaklaşımıyla ilişkilendirilebilir. Meslekler yalnızca teknik beceri kümelerinden oluşmamakta, belirli işlerin kimler tarafından ve hangi uzmanlık iddiasıyla gerçekleştirileceğine ilişkin sınır mücadelelerini de içermektedir.

Bu bağlamda mesleki kaygı, yalnızca işini kaybetme korkusuyla sınırlı bir olgu olarak ele alınmamaktadır. Üretken yapay zekânın gelir olanaklarını, kariyer yollarını, mesleki statüyü, çalışma biçimlerini ve profesyonel kimliği nasıl dönüştüreceğine ilişkin belirsizlikler de mesleki kaygının kapsamına girmektedir. Bu kaygıyı güçlendiren üç gelişme öne çıkmaktadır: düşük bütçeli işlerin yapay zekâ araçlarına yönelmesi, müşterilerin daha kısa sürede daha fazla çıktı talep etmesi ve tasarımcının yapay zekâ çıktılarını düzenleyen bir ara aktöre dönüşme ihtimali. Bu gelişmeler özellikle serbest çalışanlar, giriş seviyesi tasarımcılar ve üretim ağırlıklı pozisyonlarda çalışanlar açısından belirleyicidir (Alkhateeb vd., 2026, s. 1996; Stanford Institute for Human-Centered Artificial Intelligence, 2026).

1.3. Özgünlük, Telif ve Etik Belirsizlikler

Üretken yapay zekânın yaratıcı mesleklerde yaygınlaşması, özgünlük, telif, sahiplik ve etik meşruiyet konularını tartışmanın merkezine taşımaktadır. Yapay zekâ sistemlerinin hangi verilerle eğitildiği, bu verilerin sanatçı ve tasarımcı emeğiyle ilişkisi ve üretilen çıktıların sahiplik statüsü, grafik tasarım alanında mesleki kaygının bir boyutunu oluşturmaktadır. Özellikle sanatçıların ve tasarımcıların ürettikleri eserlerin rıza, telif ve görünürlük konularındaki belirsizlikler içinde eğitim verilerine dâhil edilmesi, yaratıcı topluluklarda yapay zekâya yönelik itirazların kaynaklarından biridir. Bu açıdan üretken yapay zekâ, yaratıcı emeğin yalnızca ekonomik değerine ilişkin bir dönüşüm yaratmamakta, aynı zamanda emeğin sahipliği ve tanınması konusunda yeni sorular ortaya çıkarmaktadır (Xia, 2026).

Özgünlük kavramı da bu bağlamda yalnızca estetik bir nitelik olarak değerlendirilemez. Bir tasarımın kime ait olduğu, yaratıcı katkının nasıl tanımlandığı ve insan emeğinin üretim sürecindeki rolünün ne ölçüde görünür kaldığı, tasarımcıların mesleki kimliği ve profesyonel otoritesi açısından önem taşımaktadır (Günay, 2025, ss. 451-453; Ritter, 2025, ss. 177-179). Bu nedenle çalışmada özgünlük, telif ve etik belirsizlikler, yaratıcı emeğin tanınması,

sahiplik ilişkileri ve tasarımcının mesleki otoritesinin korunmasıyla kesişen bir boyut olarak ele alınmaktadır.

1.4. Dijital Meslek Toplulukları ve Kolektif Mesleki Kaygı

Üretken yapay zekânın yarattığı mesleki dönüşüm ve belirsizlikler, yalnızca bireysel deneyimler aracılığıyla anlamlandırılmamaktadır. Dijital meslek toplulukları, çalışanların deneyimlerini paylaştıkları, karşılaştıkları riskleri tartıştıkları, mesleki normları müzakere ettikleri ve değişen çalışma koşullarına yönelik ortak anlamlar geliştirdikleri önemli iletişim ortamları hâline gelmiştir. Bu çalışmada Reddit de araştırma verisinin elde edildiği bir platform olmanın ötesinde, grafik tasarımcıların üretken yapay zekâ karşısındaki deneyimlerini ve mesleki kaygılarını kolektif olarak anlamlandırdıkları bir dijital meslek topluluğu olarak ele alınmaktadır. Reddit araştırmaları, platformun anonimlik, yorum zincirleri, oylama sistemi, moderasyon yapısı ve alt topluluk kültürü gibi özelliklerinin kullanıcı etkileşimlerini ve belirli görüşlerin görünürlüğünü etkilediğini göstermektedir (Proferes vd., 2021, ss. 1, 10-11). Bu nedenle Reddit'te yer alan yorumlar, birbirinden bağımsız bireysel görüşlerin basit bir toplamı olarak değerlendirilemez. Kullanıcıların birbirlerinin deneyimlerine yanıt vermesi, belirli görüşleri desteklemesi veya bunlara itiraz etmesi, mesleki değişime ilişkin anlamların etkileşim içinde şekillenmesine olanak sağlamaktadır.

Bu etkileşim ortamında kaygı, bireysel bir psikolojik tepkinin ötesinde kolektif olarak üretilen ve dolaşıma giren bir anlam yapısı kazanmaktadır. Kullanıcılar aynı tartışma içinde iş kaybı korkusunu, öfkeyi, mesleki dayanışmayı, alayı, umutsuzluğu ve pragmatik uyum önerilerini birlikte ifade edebilmektedir. Böylece üretken yapay zekânın grafik tasarım mesleği açısından ne anlama geldiği, kullanıcıların kişisel deneyimlerinin yanı sıra topluluk içinde gerçekleşen karşılıklı etkileşimler aracılığıyla da şekillenmektedir (Park, Eirich, Luckow, & Sedlmair, 2024, ss. 11-12). Bu çerçevede r/graphic_design topluluğu, grafik tasarımcıların üretken yapay zekâ karşısında yaşadıkları mesleki kaygıları dile getirdikleri, teknolojinin mesleki sınırlar üzerindeki etkilerini tartıştıkları, mesleki kimliklerini yeniden tanımladıkları ve farklı uyum stratejilerini müzakere ettikleri bir dijital meslek topluluğu olarak değerlendirilmektedir (Meron, 2022).

2. Yöntem

2.1. Araştırma Deseni ve Veri Korpusu

Bu çalışma, üretken yapay zekâya ilişkin mesleki kaygının dijital iletişim ortamlarında nasıl üretildiğini inceleyen nitel bir araştırma olarak tasarlanmıştır. Veri analizinde Braun ve Clarke'ın refleksif tematik analiz yaklaşımı kullanılmıştır (Braun & Clarke, 2006, ss. 79-82, 2021, ss. 328-331). Tematik analiz, kullanıcı yorumlarında tekrar eden anlam örüntülerini belirlemek, bu örüntüleri kavramsal temalar altında sınıflandırmak ve üretken yapay zekâya ilişkin mesleki kaygının hangi söylemsel ve mesleki çerçeveler içinde kurulduğunu yorumlamak amacıyla tercih edilmiştir.

Araştırmanın veri korpusunu, Reddit platformunda yer alan r/graphic_design topluluğunda üretken yapay zekâya ilişkin paylaşımlar ve bu paylaşımlar altında

yer alan kullanıcı yorumları oluşturmaktadır. Veri toplama süreci Haziran 2025–Haziran 2026 dönemini kapsamaktadır. Bu zaman aralığı, üretken yapay zekâ araçlarının grafik tasarım yazılımlarına, çevrim içi tasarım platformlarına ve profesyonel iş akışlarına yoğun biçimde entegre olduğu güncel dönemi yansıtması nedeniyle seçilmiştir.

İlgili gönderilere ulaşmak için r/graphic_design topluluğu içinde "AI", "generative AI", "ChatGPT", "Midjourney", "Adobe Firefly", "AI design", "job market", "replace designers", "freelance", "junior designer", "copyright" ve "ethics" gibi grafik tasarım ve üretken yapay zekâ ilişkisini doğrudan yansıtan anahtar sözcükler kullanılmıştır. İncelenen topluluktaki tartışmaların ağırlıklı olarak İngilizce yürütülmesi nedeniyle arama terimleri de İngilizce olarak belirlenmiştir.

Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem, araştırma sorularıyla doğrudan ilişkili, bilgi açısından zengin ve tematik analiz yapmaya uygun içeriklerin seçilmesine olanak sağlamaktadır (Patten & Galvan, 2020, ss. 46-48). Seçim sürecinde gönderilerin mesleki kaygıya dair unsurlar içermesi, teknik araç kullanımının ötesinde mesleki deneyim veya gelecek beklentisi sunması ve grafik tasarım mesleği, müşteri ilişkileri, iş piyasası, yaratıcılık, etik veya mesleki kimlik bağlamlarından en az biriyle ilişki kurması dikkate alınmıştır. Yalnızca yazılım kullanımına dair teknik yardım talepleri ve bağlantı paylaşımından ibaret gönderiler veri korpusunun dışında bırakılmıştır.

Veri toplama süreci Reddit'in kendi arama arayüzü üzerinden yürütülmüş, aramalar r/graphic_design topluluğuyla sınırlandırılmıştır. Sonuçlar platformun varsayılan sıralama ölçütü olan ilgililik (*relevance*) sıralamasıyla listelenmiş; listelenen gönderiler Haziran 2025–Haziran 2026 tarih aralığı ve yukarıda belirtilen dâhil etme ölçütleri açısından tek tek değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme sonucunda araştırma sorularıyla doğrudan ilişkili, mesleki kaygıya dair unsurlar içeren ve analize elverecek düzeyde kullanıcı etkileşimi barındıran 10 gönderi veri korpusuna dâhil edilmiştir. Amaçlı örnekleme yaklaşımı yorum düzeyinde de sürdürülmüştür: seçilen gönderilerin altındaki yorumlar okunmuş ve üretken yapay zekâ ile grafik tasarım mesleği arasındaki ilişkiye dair mesleki değerlendirme, deneyim aktarımı, duygusal ifade veya gelecek beklentisi içeren yorumlar analize dâhil edilmiştir. Konuyla ilişkisi kurulamayan kısa ifadeler, silinmiş yorumlar, kişisel bilgi içeren yorumlar ve bağlamı izlenemeyecek düzeyde eksik yorumlar dışarıda bırakılmıştır. Bu süreç sonucunda 145 yorum analiz edilmiştir.

Araştırmanın analiz birimi, doğrudan gönderiler yerine kullanıcı yorumlarında üretilen anlam örüntüleri olarak belirlenmiştir. Gönderiler veri korpusunun bağlamsal çerçevesini sağlamış ve kullanıcı yorumlarında tekrar eden temalar, duygu ifadeleri, mesleki sınır çizimleri ve anlamlandırma biçimleri üzerinden analiz gerçekleştirilmiştir. Refleksif tematik analizde veri yeterliliği, sabit bir doygunluk eşiğinden çok verinin bilgi zenginliğiyle değerlendirilmektedir. Seçilen gönderilerin yorum etkileşimi ve söylemsel odaklarındaki çeşitlilik (Tablo 1), araştırma sorularının incelenmesi için yeterli zemin sağlamıştır.

Tablo 1. Veri Korpusu Özeti

Gönderi Kodu	Gönderi konusu	Yorum Sayısı	Söylemsel odak
P01	İş piyasasının gerçek durumunu sorgulayan gönderi	11	İş piyasası ve giriş seviyesi tasarımcı kaygısı
P02	Yapay zekâ nedeniyle işini kaybeden bir tasarımcının deneyim paylaşımı	10	İşten çıkarılma, kurumsal yapay zekâ kullanımı ve uyum stratejileri
P03	Yapay zekânın tasarımcılar için tehdit oluşturmadığını savunan gönderi	13	Yapay zekâ tehdit/araç gerilimi ve problem çözme becerisi
P04	Yapay zekâ karşısında panik yapılmaması gerektiğini öne süren gönderi	13	Yapay zekâ karşısında panik, uyum ve mesleki dayanıklılık
P05	Yapay zekâ nedeniyle müşteri kaybı yaşayan serbest çalışan bir tasarımcının gönderisi	6	Serbest çalışmada müşteri kaybı ve gelecek belirsizliği
P06	Yapay zekânın grafik tasarımcıların tümünü ikame etmeyeceğini savunan gönderi	17	Yapay zekânın sınırlılığı ve tasarımcı uzmanlığı savunusu
P07	Kaygı duyanların mesleğe bakışını değiştirmesi gerektiğini öne süren gönderi	20	Mesleki rol dönüşümü, stratejik beceriler ve etik sınırlar
P08	2026'da grafik tasarım eğitiminin değerini sorgulayan gönderi	20	Grafik tasarım eğitimi, mesleğe giriş ve 2026 kaygısı
P09	Yapay zekânın iş pratiklerine etkisini aktaran gönderi	15	Yaratıcı motivasyon kaybı ve yapay zekânın iş pratiklerine etkisi
P10	Tasarımcıların nasıl iş kaybettiğini soran gönderi	20	Üretim işlerinin daralması, ekip küçülmesi ve giriş seviyesi kırılganlığı

Not: Bulgular bölümünde alıntılar gönderi ve yorum kodlarıyla verilmiştir; "G" gönderinin kendisini, "Y" ise ilgili gönderi altındaki yorumu göstermektedir (örneğin P04-G, P04-Y05).

2.2. Veri Analizi

Analiz süreci altı aşamada gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada veri korpusu tekrar tekrar okunarak kullanıcı yorumlarının genel bağlamı, duygusal tonu ve araştırma sorularıyla ilişkili anlam örüntüleri belirlenmiştir. İkinci aşamada açık kodlama yoluyla ilk kodlar oluşturulmuştur. Bu aşamada iş kaybı, emeğin değersizleşmesi, yapay zekânın araç olarak görülmesi, yaratıcılık, özgünlük, etik kaygılar, serbest çalışma, giriş seviyesi pozisyonların kırılganlığı ve uyum stratejileri gibi ilk kod kategorileri ortaya çıkmıştır.

Üçüncü aşamada benzer kodlar kavramsal yakınlıklarına göre gruplandırılarak daha üst düzey temalar oluşturulmuştur. Dördüncü aşamada tema sınırları gözden geçirilmiş ve temaların hem veri korpusuyla hem de araştırmanın teorik çerçevesiyle uyumu değerlendirilmiştir. Beşinci aşamada temalar adlandırılmış, operasyonel olarak tanımlanmış ve her temanın hangi tür kullanıcı ifadelerini kapsadığı belirlenmiştir. Son aşamada temalar araştırma soruları doğrultusunda yorumlanmış ve kullanıcı söylemlerinin mesleki kaygıyı hangi anlam çerçeveleri içinde kurduğu analiz edilmiştir.

Analiz sonucunda ortaya çıkan ana kodlar ve operasyonel tanımları Tablo 2'de sunulmaktadır. Bu kodlar, üretken yapay zekânın grafik tasarım alanında yarattığı sosyo-teknik dönüşümün birbiriyle ilişkili görünümleri olarak yorumlanmıştır.

Refleksif tematik analiz yaklaşımına uygun olarak aynı kullanıcı yorumu birden fazla temaya dâhil edilebilmiştir. Bu nedenle kod görünürlüğü, nicel temsil iddiası taşıyan bir frekans ölçümü yerine, kodların veri korpusu içindeki göreli ağırlığını gösteren betimleyici bir gösterge olarak kullanılmıştır. Kod görünürlüğü, ilgili kodun en az bir kez göründüğü yorum sayısını ifade etmektedir. Yorumların amaçlı örnekleme yoluyla seçilmiş olması nedeniyle bu değerler, r/graphic_design topluluğundaki yorumların genelinde temaların ne sıklıkta göründüğünü göstermek yerine, analiz edilen korpus içindeki göreli ağırlığını ortaya koymaktadır. Analizde metaforlar, karşıtlıklar, duygu ifadeleri, mesleki sınır çizimleri, tavsiye biçimleri ve platforma özgü mizah da dikkate alınmıştır. Böylece üretken yapay zekâ hakkında ne söylendiğinin yanı sıra, bu konunun kullanıcılar tarafından nasıl anlamlandırıldığı ve ifade edildiği de analiz kapsamına alınmıştır.

Tablo 2. Tematik Kodlar ve Operasyonel Tanımları

Ana kod	Tanım	Alt kod örnekleri
İş kaybı ve istihdam daralması	Yapay zekâ ve iş piyasası bağlamında tasarımcı istihdamının azalması, pozisyonların kapanması veya iş bulmanın zorlaşması.	İşten çıkarılma, işe alımın azalması, ekip küçülmesi, pozisyon kaybı, iş bulma güçlüğü
Emeğin değersizleşmesi / hız-ucuzluk	Tasarım emeğinin profesyonel uzmanlık yerine hızlı, ucuz ve yeterince iyi görsel çıktı olarak algılanması.	Ucuzluk, hız baskısı, *good enough* tasarım, düşük ücret, kalite yerine maliyet
Yaratıcılık / özgünlük / kalite	Yapay zekâ çıktılarının yaratıcı özgünlük, kalite, estetik değer veya insan üretimi tasarımla karşılaştırılması.	Özgünlük, kalite, *generic* çıktı, insan yaratıcılığı, estetik itiraz
Yapay zekânın araç olarak konumlandırılması / adaptasyon / verimlilik	Yapay zekânın tehditten çok araç, yardımcı, düşünme partneri veya iş akışını hızlandıran teknoloji olarak konumlandırılması.	Yapay zekâ aracı kullanma, *workflow* (iş akışı), *prompt* (istem), hızlandırma, üretkenlik, öğrenme ve adaptasyon
Mesleki kimlik ve uzmanlık savunusu	Grafik tasarımcılığın yalnızca görsel üretim veya yazılım kullanımına indirgenmesine karşı mesleki uzmanlığı vurgulayan ifadeler.	Gerçek tasarımcı, strateji, problem çözme, *brief*, yaratıcı yargı, üretim bilgisi
Serbest çalışma ve müşteri kaybı	Serbest çalışma piyasasında müşteri kaybı, küçük müşterilerin yapay zekâya yönelmesi veya platformlaşmış güvencesizlik.	Serbest çalışma, küçük işletme, Upwork/Fiverr, müşteri kaybı, kontrat ve *gig* (kısa süreli iş)
Uyum stratejisi / mesleki ağ kurma / kariyer yönü değiştirme	Mesleki kaygıya karşı önerilen uyum ve kariyer stratejileri.	*Network* (mesleki ağ), portfolyo, *recruiter* (işe alım uzmanı), kariyer değiştirme, yerel iş, yeni beceri öğrenme
Yönetim / sermaye / kurumsal kararlar	Yapay zekâ kullanımının yönetim kararları, şirket politikaları, yatırımcı baskısı veya sermaye mantığıyla ilişkilendirilmesi.	CEO, yönetici, yatırımcı, kâr, *bottom line* (kârlılık), kurumsal maliyet azaltma
Giriş seviyesi kırılganlığı	Yapay zekânın özellikle yeni mezunları, giriş seviyesi pozisyonları ve mesleğe giriş basamaklarını zorlaştırması.	Giriş seviyesi, yeni mezun, staj, deneyim kazanma, sektöre giriş bariyeri
Etik / telif / sömürü karşıtlığı	Yapay zekânın eğitim verileri, sanatçı emeği, telif, sömürü veya etik meşruiyet üzerinden eleştirilmesi.	Telif, sanatçı emeği, veri sömürüsü, etik dışılık, boykot, rıza

2.3. Analitik Güvenilirlik ve Etik İlkeler

Kodlama süreci tek araştırmacı tarafından yürütülmüştür. Bu tercih, araştırmanın refleksif tematik analiz yaklaşımına dayanmasıyla ilişkilidir. Braun ve Clarke'a göre refleksif tematik analizde analitik güvenilirlik, kodlayıcılar arası uyum katsayılarından çok araştırmacının analitik kararlarını açık biçimde gerekçelendirmesi, tema geliştirme sürecini şeffaf biçimde raporlaması ve veriye ilişkin yorumlayıcı konumunu görünür kılmasıyla ilişkilidir (Braun & Clarke, 2021, ss. 328-331). Nowell, Norris, White ve Moules (2017, ss. 2–3, 11) de nitel araştırmalarda güvenilirliğin, karar izinin görünür kılınması,

tema geliştirme sürecinin sistematik biçimde açıklanması ve bulguların veriyle ilişkisinin açık biçimde kurulması yoluyla güçlendirilebileceğini belirtmektedir.

Bu çerçevede kodlama sürecinde izlenen ölçütler, kod tanımları, tema oluşturma süreci ve yorumlama ilkeleri yöntem bölümünde açık biçimde belirtilmiştir. Analiz süresince veriler tekrar gözden geçirilmiş, temalar karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiş ve araştırma soruları ile teorik çerçeve arasındaki tutarlılık kontrol edilmiştir. Çalışma, istatistiksel genellenebilirlikten ziyade analitik güvenilirlik, aktarılabilirlik ve yorumlayıcı tutarlılık iddiası taşımaktadır.

Araştırma aynı zamanda internet araştırmaları etiğine ilişkin ilkeler doğrultusunda yürütülmüştür. Analiz yalnızca kamuya açık Reddit gönderileri ve kullanıcı yorumlarıyla sınırlandırılmıştır. Ancak dijital ortamlardaki içeriklerin kamuya açık ve teknik olarak erişilebilir olması, bu içeriklerin araştırma amacıyla sınırsız biçimde kullanılabileceği anlamına gelmemektedir; verinin üretildiği bağlam, kullanıcı mahremiyeti, izlenebilirlik ve olası zarar riskleri analiz boyunca dikkate alınmıştır (Franzke, Bechmann, Zimmer, & Ess, 2020, s. 35; Markham & Buchanan, 2012, ss. 4-6). Bu doğrultuda kullanıcı adlarına ve kimliklendirici bilgilere yer verilmemiş, bireylerin yeniden tanımlanmasına imkân verebilecek bilgiler kullanılmamıştır. İzlenebilirlik riskini azaltmak amacıyla kullanıcı alıntıları araştırmacı tarafından Türkçeye çevrilerek sunulmuş, gönderi başlıkları özgün hâliyle aktarılmak yerine içerikleri özetlenerek tanımlanmış (Tablo 1) ve alıntılar yalnızca gönderi ve yorum kodlarıyla ilişkilendirilmiştir. Kodlamada "G" gönderinin kendisini, "Y" ise ilgili gönderi altındaki yorumu göstermektedir (örneğin P04-G, P04-Y05). Kullanıcı yorumları bağlamından koparılarak kişileri hedef gösterebilecek biçimde kullanılmamış; raporlamada bireysel kullanıcı kimliklerinden çok söylemsel ve tematik örüntülere odaklanılmıştır. Bu yaklaşım, çevrim içi ortamların kamusal niteliği ile kullanıcıların mahremiyet ve zarar görmeme beklentileri arasında etik bir denge kurulması gerektiği kabulüne dayanmaktadır.

Reddit verileri, genel kamuoyunun veya grafik tasarımcıların tamamının görüşlerini temsil eden bir kaynak yerine, r/graphic_design topluluğunda üretken yapay zekâya ilişkin mesleki kaygının nasıl tartışıldığı ve anlamlandırıldığına dair nitel bulgular olarak değerlendirilmiştir.

3. Bulgular

Bu bölümde r/graphic_design topluluğunda yer alan 10 gönderi ve bu gönderiler altında bulunan 145 kullanıcı yorumunun tematik analizinden elde edilen bulgular sunulmaktadır. Analiz, mesleki kaygının birbiriyle ilişkili çeşitli tematik eksenler etrafında şekillendiğini ortaya koymaktadır: iş kaybı ve istihdam daralması, tasarım emeğinin değersizleşmesi, yaratıcılık ve özgünlük tartışmaları, mesleki kimlik ve uzmanlık savunusu, serbest çalışma ve müşteri kaybı, giriş seviyesi pozisyonların kırılganlığı, etik kaygılar ve uyum stratejileri. Tablolarda yer alan kod görünürlüğü değerleri, temaların veri korpusu içindeki göreli ağırlığını göstermek amacıyla kullanılmıştır. Bununla birlikte temalar birbirinden kesin sınırlarla ayrılmamaktadır; kullanıcılar ekonomik kaygıları, mesleki kimlik tartışmalarını, etik değerlendirmeleri ve değişen çalışma

koşullarına yönelik uyum arayışlarını çoğu zaman aynı söylem içerisinde bir araya getirmektedir.

Tablo 3. Tematik Kodların Yorumlardaki Görünürlüğü

Tema / kod	Kod görünürlüğü	Yoğunluk
İş kaybı ve istihdam daralması	95	Çok yüksek
Emeğin değersizleşmesi / hız-ucuzluk baskısı	78	Çok yüksek
Yaratıcılık, özgünlük ve kalite tartışması	76	Çok yüksek
Yapay zekânın araç, adaptasyon ve verimlilik olarak kurulması	62	Yüksek
Mesleki kimlik ve uzmanlık savunusu	52	Yüksek
Serbest çalışma ve müşteri kaybı	45	Orta-yüksek
Uyum stratejileri, mesleki ağ kurma ve kariyer yönünü değiştirme	45	Orta-yüksek
Yönetim, sermaye ve kurumsal karar eleştirisi	38	Orta
Giriş seviyesi kırılganlığı	21	Orta-düşük
Etik, telif ve sömürü karşıtlığı	9	Düşük

Tablo 3, veri korpusunda en yüksek görünürlüğe sahip temanın iş kaybı ve istihdam daralması olduğunu, bunu tasarım emeğinin ucuzlaması, hız baskısı ve müşterilerin ya da işverenlerin daha düşük maliyetli ve "yeterince iyi" çıktılara yönelmesine ilişkin söylemlerin izlediğini ortaya koymaktadır. Yaratıcılık, özgünlük ve kalite tartışmalarının da yüksek görünürlüğe sahip olması, üretken yapay zekâya ilişkin mesleki kaygının ekonomik sonuçların yanı sıra tasarımcının mesleki değeri ve yaratıcı kimliği üzerinden de kurulduğunu göstermektedir.

Tablo 4. Duygusal Tonların Yorumlardaki Görünürlüğü

Duygusal ton	Görünürlük	Analitik anlam
Pragmatik / uyum	106	Mesleki ağ kurma, portfolyo, yapay zekâ öğrenme ve kariyer yönü değiştirme önerileri
İyimser / dirençli	41	Tasarımcı uzmanlığının korunacağına veya uyumla güçleneceğine dair ifadeler
Umutsuzluk / yılgınlık	34	İş piyasası, müşteri kaybı ve motivasyon düşüşüne ilişkin karamsar ifadeler
Öfke / eleştiri	31	Yönetim, müşteri, sermaye veya yapay zekâ ideolojisine yönelen eleştirel ifadeler
Kaygı / korku	19	Gelecek, iş güvencesi ve mesleki konum kaybına ilişkin doğrudan kaygı ifadeleri

Tablo 4, kullanıcı söylemlerindeki duygusal yapının yalnızca korku veya panik üzerinden şekillenmediğini göstermektedir. Pragmatik ve uyum odaklı söylemin yüksek görünürlüğü, kullanıcıların mesleki belirsizlikleri çoğu zaman portfolyoyu güncelleme, mesleki ağları güçlendirme, yapay zekâ araçlarını öğrenme ve kariyer yönünü yeniden değerlendirme gibi pratik stratejilerle birlikte ele aldıklarını ortaya koymaktadır. Aynı yorumda birden fazla duygusal yönelim görülebildiğinden, tabloda yer alan toplam görünürlük yorum sayısını aşmaktadır. Belirgin bir duygusal yönelim taşımayan, açıklayıcı veya betimleyici nitelikteki 23 yorum tabloya dâhil edilmemiştir.

3.1. İstihdam, Emek Değeri ve Mesleki Kırılganlıklar

Tematik analiz bulguları, kullanıcıların üretken yapay zekâyı tasarımcıların yerini bütünüyle alan kusursuz bir teknoloji olarak görmekten çok, daha az çalışanla daha fazla üretimi mümkün kılan ve iş gücü talebini azaltan bir araç olarak değerlendirdiğini göstermektedir. Kullanıcı söylemlerinde işten çıkarılmalar, ekiplerin küçülmesi ve işe alımların yavaşlaması, yapay zekânın teknik kapasitesinden çok işletmelerin maliyet azaltma ve verimlilik artırma hedefleriyle ilişkilendirilmektedir.

Örneğin bir ana gönderide, işten çıkarılma deneyimi yeni yönetimin yapay zekâ aracılığıyla şirket genelinde çalışan sayısını azaltma hedefiyle bağlantılı olarak aktarılmaktadır (P02-G). Bir başka kullanıcı, aynı daralmayı kendi ekibi üzerinden somutlaştırmaktadır: "Şirkete başladığımda on altı tasarımcıydık. Şimdi teknik olarak üç sözleşmeli tasarımcı kaldık, ama onlara da artık proje verilmiyor" (P03-Y13). Benzer biçimde bazı yorumlarda, işverenlerin tasarımcı istihdamını sürdürmek yerine mevcut çalışanlara ChatGPT veya benzeri araçlarla daha fazla iş yüklediği belirtilmektedir (P02-Y03). Bu örnekler, mesleki kaygının yapay zekânın tasarım üretebilme kapasitesinin yanı sıra bu teknolojinin işletmeler tarafından maliyet azaltma ve ekip küçültme stratejilerinin parçası olarak kullanılmasından beslendiğini göstermektedir.

Bu bağlamda mesleki kaygının temel sorusu çoğu zaman yapay zekânın nitelikli tasarım üretip üretemeyeceği değildir. Kullanıcı söylemlerinde daha belirleyici olan, yapay zekâ araçlarının işverenlere aynı işi daha küçük ekiplerle yürütme imkânı sağlayıp sağlamadığıdır. Bu nedenle eleştiriler, teknolojinin kendisinin ötesine geçerek kurumsal karar alma süreçlerine, yönetim tercihlerine ve maliyet odaklı iş modellerine yönelmektedir.

İstihdama ilişkin bu dönüşüm, tasarım emeğinin piyasa değeriyle ilgili kaygılarla doğrudan kesişmektedir. Kullanıcılar, profesyonel tasarımın gerektirdiği araştırma, strateji geliştirme, marka bütünlüğü ve yaratıcı problem çözme süreçlerinin müşteriler tarafından her zaman görünür veya değerli kabul edilmediğini vurgulamaktadır. Buna karşılık kısa sürede ve düşük maliyetle üretilebilen "yeterince iyi" görsellerin tercih edilmesi, tasarım emeğinin yaratıcı uzmanlıktan çok hızlı görsel üretimiyle özdeşleştirilmesine yol açmaktadır. Bu piyasa mantığı kullanıcı söylemlerinde açık biçimde dile getirilmektedir: "Müşteriler neden bir menü ya da el ilanı için para ödesin ki? Yapay zekâdan birkaç dakikada ücretsiz aldıkları şey onlara 'yeterince iyi' görünüyorsa, tasarımdaki sorunları zaten görmüyorlar" (P10-Y02).

Özellikle sosyal medya içerikleri, afiş ve posterler, menüler, logolar ve küçük ölçekli kurumsal tasarımlar bu dönüşümün daha belirginleştiği alanlar olarak öne çıkmaktadır. Bu söylemler, üretken yapay zekânın profesyonel tasarımın kalitesini aşmasından çok, müşterilerin kalite ile maliyet arasındaki tercihlerini dönüştürdüğü yönündeki algıyı yansıtmaktadır. Böylece tasarım emeğinin değeri, müşterilerin ve işverenlerin neyi değerli kabul ettiğine bağlı olarak yeniden tanımlanmaktadır.

Bu dönüşümün etkileri tüm tasarımcılar açısından eşit dağılmamaktadır. Mesleğe yeni girenler, veri korpusunda görece daha düşük görünürlüğe sahip olmakla birlikte diğer temalarla güçlü biçimde kesişen özgün bir kırılganlık alanı

oluşturmaktadır. Kullanıcılar, üretken yapay zekânın özellikle tekrar eden ve düşük karar sorumluluğu gerektiren üretim görevlerini üstlenmesinin, yeni mezunların deneyim kazanabilecekleri iş alanlarını daralttığını ifade etmektedir. Sosyal medya görselleri, basit düzenleme işleri ve düşük bütçeli serbest işler daha önce mesleğe giriş basamakları olarak görülürken, bu işlerin yapay zekâ araçlarıyla veya sınırlı tasarım bilgisine sahip çalışanlarla gerçekleştirilebilmesi, mesleki kariyer yollarının geleceğine dair belirsizliği artırmaktadır.

Bu kırılganlık, mesleğe yeni giren kullanıcıların anlatılarında daha görünür hâle gelmektedir. Bazı yorumlarda yeni mezunların veya giriş seviyesi tasarımcıların iş bulma sürecinde diğer adayların yanı sıra yapay zekâ destekli düşük maliyetli üretim biçimleriyle de rekabet etmek zorunda kaldığı dile getirilmektedir. Deneyimli bir kullanıcı ise bu kırılganlığı mesleğin yeniden üretimi sorununa bağlamaktadır: "Genç tasarımcılar giriş seviyesi iş bulmakta zorlanıyor. Kalan az sayıdaki tasarım işi için rekabet edebilecek deneyimi nasıl kazanacaklar? Meslek kendini yenileyemezse, esasen ölmüş demektir" (P04-Y05). Bir başka yorumda ise giriş seviyesinde çalışan bir kullanıcının, iş yerinde yapay zekânın temel üretim odağı hâline gelmesini mesleki motivasyonu zayıflatan ve tasarım tutkusunu aşındıran bir deneyim olarak aktarması, bu kaygının duygusal boyutunu somutlaştırmaktadır (P09-Y03).

Benzer bir kırılganlık serbest çalışma alanında da gözlenmektedir. Kullanıcılar, küçük ölçekli müşterilerin yapay zekâ araçlarına yönelmesiyle serbest çalışan tasarımcıların pazarlık gücünün zayıfladığını ve bazı müşterilerin tasarımcıdan yaratıcı sürecin tamamını yürütmek yerine mevcut yapay zekâ çıktısını temizleme, düzenleme veya revize etme hizmeti beklediğini belirtmektedir. Bu durum, tasarımcının yaratıcı sürecin kurucusu olmaktan çıkarak yapay zekâ çıktısını teknik olarak düzenleyen bir ara aktöre dönüşme riskini gündeme getirmektedir.

Serbest çalışma alanında geliştirilen karşı stratejiler, müşteriye tasarımın değerini anlatma, marka güveni ve farklılaşma gibi uzun vadeli unsurları vurgulama, mevcut müşteri ilişkilerini koruma ve mesleki ağları güçlendirme etrafında yoğunlaşmaktadır. Ancak kullanıcı söylemleri, bu stratejilerin tasarımcı açısından yeni bir emek biçimi yarattığını da göstermektedir. Tasarımcı yalnızca tasarım üretmemekte, aynı zamanda profesyonel tasarımın neden hâlâ değerli olduğunu müşteriye sürekli açıklamak ve kanıtlamak zorunda kalmaktadır.

Bu bulgular birlikte değerlendirildiğinde, kullanıcıların üretken yapay zekâya ilişkin ekonomik kaygılarının yalnızca doğrudan iş kaybı etrafında şekillenmediği görülmektedir. Ekiplerin küçülmesi, işe giriş olanaklarının daralması, serbest çalışan tasarımcıların müşteri kaybetmesi, hız baskısı ve tasarım emeğinin piyasa değerinin azalması, aynı dönüşümün birbiriyle ilişkili boyutları olarak ortaya çıkmaktadır.

3.2. Mesleki Kimlik, Yaratıcılık ve Etik Sınırlar

Veri korpusunda üretken yapay zekâ karşısında geliştirilen en belirgin söylemlerden biri, grafik tasarımın yalnızca görsel üretimden ibaret olmadığı yönündeki mesleki kimlik savunusudur. Kullanıcılar tasarımcılığı; problem çözme, bağlamı yorumlama, müşteriyle iletişim kurma, marka tutarlılığını

sağlama, üretim koşullarını bilme ve yaratıcı yargı geliştirme gibi beceriler üzerinden tanımlamaktadır. Bu yaklaşım, tasarımcı kimliğini yalnızca yazılım kullanan veya görsel çıktı üreten kişi kategorisinin dışına taşımaktadır.

Kullanıcıların önemli bir bölümü yapay zekânın estetik varyasyonlar veya görsel alternatifler üretme kapasitesini bütünüyle reddetmemektedir. Ancak hangi çıktının hangi bağlamda uygun olduğuna karar verme, üretilen içeriğin iletişimsel amacını değerlendirme ve yaratıcı sorumluluğu üstlenme yetkisinin tasarımcıda kalması gerektiği vurgulanmaktadır. Böylece mesleki değer, üretim hızından çok stratejik yargı, bağlamsal bilgi ve problem çözme kapasitesi üzerinden savunulmaktadır.

Bu savunu, mesleki sınırların yeniden çizildiği bir söylem alanı da yaratmaktadır. Kullanıcılar "gerçek tasarım", "insan dokunuşu", strateji, yaratıcı yargı ve problem çözme gibi kavramlar üzerinden insan tasarımcı ile yapay zekâ tarafından üretilen görsel çıktı arasında keskin bir ayrım kurmaya çalışmaktadır. Ancak bu mesleki kimlik savunusu her zaman tam bir güven üretmemektedir. Bu güvensizliğin kaynağını bir kullanıcı, kaygıyı teknolojinin kapasitesinden algı düzlemine taşıyarak özetlemektedir: "Yapay zekânın işimi elimden almasından korkmuyorum; insanların, işimi elimden alabileceğini düşünmesinden korkuyorum" (P06-Y01).

Bazı yorumlarda tasarımcının değeri, estetik açıdan iyi görünen bir çıktı üretme becerisinin ötesinde, müşterinin çoğu zaman açık biçimde ifade edemediği ihtiyacı yorumlama ve problemi doğru tanımlama kapasitesiyle açıklanmaktadır. Bu yorumlarda tasarımcı, yazılım kullanan veya görsel üreten kişi olmaktan ziyade, müşteri beklentilerini bağlama uygun çözümlere dönüştüren profesyonel bir aktör olarak konumlandırılmaktadır. Ancak bu konumlanma, tasarımcı ile müşteri arasında zaman zaman bir yetki gerilimine dönüşmektedir. Bu sınır ihlali kimi yorumlarda diğer profesyonel alanlarla kıyaslanarak ifade edilmektedir: "Bir avukatın yazdığı sözleşmeyi yapay zekâya sokup avukata geri gönderdiğinizi düşünün: 'Yapay zekânın yazdığı hâli beğendik, tabii hiçbir şey anlamıyoruz, hatasız hâle getirir misin?' Saçma bir durum; ama insanlar bunu özellikle yaratıcı mesleklere yapmakta sakınca görmüyor" (P09-Y01). Bu kıyaslama, mesleki sınırların hangi alanlarda tanındığı ile tasarım alanında nasıl tartışmalı hâle geldiği arasındaki farkı görünür kılmaktadır. Kullanıcılar burada yapay zekânın yeterliliğinin yanı sıra belirli işlerin kimin uzmanlık alanına ait sayıldığını da tartışmaya açmaktadır. Bu yönüyle söz konusu ifadeler, mesleklerin uzmanlık iddialarını korumak amacıyla yürüttükleri sınır mücadelelerine ilişkin kavramsal çerçeveyle örtüşmektedir (Gieryn, 1983, ss. 781-783).

Yaratıcılık, özgünlük ve kalite tartışmalarının veri korpusunda yüksek görünürlüğe sahip olması, bu mesleki kimlik mücadelesinin bir başka boyutunu oluşturmaktadır. Kullanıcılar, yapay zekâ çıktılarının benzerleşmesi, jenerik bir estetik üretmesi veya bağlamsal derinlikten yoksun kalması gibi sorunları tartışırken insan yaratıcılığını mesleki farklılaşmanın temel unsurlarından biri olarak konumlandırmaktadır. Bununla birlikte tartışma yalnızca estetik kaliteye indirgenmemektedir. Özgünlüğün kime ait olduğu, yaratıcı katkının nasıl

tanımlanacağı ve insan emeğinin üretim sürecindeki görünürlüğü de önemli tartışma başlıklarıdır.

Etik ve telif sorunları, diğer temalara kıyasla daha düşük görünürlüğe sahip olmakla birlikte, yaratıcı emek ve mesleki kimlik tartışmalarıyla kesişen bir anlam taşımaktadır. Kullanıcı söylemlerinde yapay zekâ sistemlerinin eğitim verileri, sanatçı ve tasarımcı emeğinin izinsiz kullanımı, telif ve rıza sorunları ile yaratıcı emeğin sömürülmesine ilişkin eleştiriler öne çıkmaktadır. Bu itirazın merkezinde, yaratıcı sürecin kendisinin emek olduğu düşüncesi yer almaktadır: "Bir fikri bitmiş bir ürüne dönüştürme süreci, işin ta kendisidir" (P09-Y04). Bu nedenle etik kaygı, veri korpusunda bağımsız ve baskın bir tema oluşturmaktan çok, tasarımcının emeğinin tanınması, özgünlük ve profesyonel otorite tartışmalarını tamamlayan bir boyut olarak görünmektedir.

Bu açıdan bakıldığında, üretken yapay zekâ karşısındaki mesleki kimlik savunusunun yalnızca teknolojik bir üstünlük iddiasına dayanmadığı görülmektedir. Kullanıcılar, insan tasarımcının değerini yaratıcılık, yargı, bağlam bilgisi ve sorumluluk üzerinden yeniden tanımlarken aynı zamanda bu değerin müşteriler, yöneticiler ve piyasa tarafından tanınmasına ilişkin bir mücadele de yürütmektedir.

3.3. Yapay Zekânın Araç Olarak Konumlandırılması ve Uyum Stratejileri

Veri korpusu, üretken yapay zekâya yönelik tek yönlü ve homojen bir karşıtlık ortaya koymamaktadır. Kullanıcı yorumlarının önemli bir bölümünde yapay zekâ, belirli koşullar altında yararlanılabilecek bir araç olarak değerlendirilmektedir. Fikir geliştirme, metin düzenleme, kısa metin üretimi, ilham panosu (moodboard) hazırlama, görsel varyasyonları deneme, toplantı notlarını düzenleme ve tekrar eden görevleri hızlandırma gibi kullanım alanları, yapay zekânın tasarım süreçlerine yardımcı olabileceği başlıca örneklerdir.

Bazı yorumlarda yapay zekânın bütünüyle reddedilmemesi, aksine tasarımcının beceri setine eklenmesi gereken bir araç olarak görülmesi gerektiği savunulmaktadır. Bu yaklaşımda yapay zekâ, tasarımcının yerini alan bağımsız bir yaratıcı aktör olmaktan çok, doğru kullanıldığında iş akışını hızlandırabilen ve mevcut becerileri destekleyebilen yardımcı bir teknoloji olarak tanımlanmaktadır. Bir kullanıcının önerisi bu çerçeveyi özlü biçimde yansıtmaktadır: "Yapay zekâ hâlâ bir araç, bir ikame değil. Doğru ellerde çok güçlü hâle geliyor. Bu araçları benimseyin ve beceri repertuvarınıza ekleyin" (P02-Y04). Ancak bu kabul, çoğu zaman iyimser bir teknoloji anlatısından çok, sektörün değişen beklentilerine uyum sağlama zorunluluğu çerçevesinde kurgulanmaktadır.

Bu araçsallaştırma yaklaşımında, yapay zekânın yaratıcı yargının yerine geçmemesi, nihai kararın tasarımcı tarafından verilmesi ve üretilen çıktının eleştirel biçimde değerlendirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Yapay zekâ böylece kimi kullanıcılar tarafından fikirleri sınamaya, seçenek üretmeye veya belirli iş süreçlerini hızlandırmaya yarayan bir destek teknolojisi olarak konumlandırılmaktadır.

Bununla birlikte topluluk içinde üretken yapay zekâya ilişkin ortak ve tek sesli bir yaklaşım bulunmamaktadır. Yapay zekâyı bütünüyle reddeden, etik nedenlerle kullanımına karşı çıkan, sektörel baskılar nedeniyle öğrenilmesini zorunlu gören veya sınırlı kullanım alanlarında faydalı bulan yaklaşımlar aynı tartışma ortamında yan yana gelmektedir. Bu nedenle kullanıcı söylemleri, yapay zekâyı sabit biçimde yalnızca "tehdit" ya da yalnızca "araç" olarak tanımlamamakta, bu iki konum arasında sürekli bir müzakere yürütmektedir.

Uyum stratejileri de bu müzakerenin önemli bir boyutudur. Kullanıcılar; mesleki ağları güçlendirme, portfolyoyu güncelleme, mevcut müşterilerle ilişkileri koruma, yeni beceriler öğrenme, yapay zekâ araçlarını iş akışına kontrollü biçimde dâhil etme ve gerektiğinde kariyer yönünü değiştirme gibi öneriler sunmaktadır.

Bu açıdan uyum söylemi, mesleki kaygının karşıtı olmaktan çok, onunla iç içe işleyen bir tepki biçimi olarak görülmelidir. Kullanıcılar, yapay zekânın yaratabileceği riskleri kabul ederken aynı zamanda bu risklere karşı bireysel ve mesleki stratejiler geliştirmektedir. Yapay zekâ araçlarını öğrenmek, portfolyoyu yeniden düzenlemek veya kariyer yönünü değiştirmek gibi öneriler, teknolojik dönüşüm karşısında güçlenme stratejileri olabildiği kadar, iş piyasasında ayakta kalmak için hissedilen zorunluluğun da göstergesi hâline gelmektedir. Bu zorunluluk hissi kimi gönderilerde doğrudan dile getirilmektedir: "İş akışınızı optimize etmek için yapay zekâ kullanıyor olmalısınız; sektörün bizden beklediği artık bu. Kullanmayı reddeden bir 'safçıysanız', düzgün bir iş bulmakta daha çok zorlanacağınıza inanıyorum" (P04-G).

3.4. Kolektif Duygu Yapısı: Kaygı, Öfke ve Pragmatik Uyum

Kullanıcı yorumlarında en yüksek görünürlüğe sahip duygusal yönelim pragmatik uyumdur. Mesleki ağ kurma, portfolyoyu güncelleme, yapay zekâ araçlarını öğrenme, işe alım bağlantıları geliştirme ve farklı kariyer seçeneklerini değerlendirme gibi öneriler, topluluk içinde belirsizlik karşısında geliştirilen başlıca tepkiler arasında yer almaktadır. Ancak pragmatik yönelimin yüksekliği, mesleki kaygı ve olumsuz duyguların geri planda kaldığı anlamına gelmemektedir.

Bu tablonun dikkat çekici yönü, doğrudan kaygı ve korku ifadelerinin veri korpusunda en düşük görünürlüğe sahip duygusal tonlardan biri olmasıdır (Tablo 4). Bu durum, mesleki kaygının topluluk içinde zayıf olduğu anlamına gelmemekte; kaygının hangi biçimlerde ifade edilebilir hâle geldiğine işaret etmektedir. Kullanıcılar mesleki belirsizliği çoğunlukla doğrudan korku beyanı olarak değil, uyum önerileri, kurumsal kararlara yönelik öfke ve iş piyasasına ilişkin karamsar değerlendirmeler aracılığıyla dile getirmektedir. Bu bağlamda pragmatik uyum söyleminin yüksek görünürlüğü, kaygının yerini alan bir tutum olmaktan çok, kaygının mesleki bir toplulukta kabul edilebilir biçimde ifade edilmesini sağlayan bir söylemsel çerçeve olarak değerlendirilebilir. Mesleki kaygının açık bir korku dili yerine eylem odaklı bir dille üretilmesi, çalışmanın kaygıyı bireysel bir psikolojik tepki olarak değil, topluluk normları içinde biçimlenen kolektif bir anlam yapısı olarak ele alan yaklaşımını desteklemektedir.

Yorumlarda pragmatik öneriler ile olumsuz duygular sıklıkla iç içe geçmektedir. Örneğin bazı kullanıcılar, işini kaybeden veya müşteri kaybı yaşayan kişilere mesleki ağ kurma, portfolyoyu güncelleme, işe alım uzmanları ile bağlantılar kurma ya da serbest çalışmayı geçici bir strateji olarak değerlendirme önerilerinde bulunmaktadır. Aynı tartışmalarda öfke, yılgınlık ve tükenmişlik duyguları da güçlü biçimde dile getirilmektedir. Bu durum, Reddit tartışmalarında mesleki kaygının korkuyla sınırlı kalmayıp dayanışma, tavsiye, öfke ve uyum arayışının birlikte üretildiği kolektif bir duygu yapısı olarak şekillendiğini göstermektedir**.**

İşten çıkarılma deneyimleri, müşteri kaybı, düşük ücret, emeğin küçümsenmesi ve yapay zekânın yönetimler tarafından maliyet azaltma aracı olarak kullanıldığına dair algılar, yorumlarda öfke, umutsuzluk ve yılgınlıkla birlikte dile getirilmektedir. Öfkenin hedefi çoğu zaman teknolojinin kendisinden çok onu gerekçe gösteren kurumsal kararlardır**:** "Yaratıcı sektörlerde kimse, insanlar bizi yapay zekâyla değiştirdiği için işini kaybetmiyor; yatırımcılar ve CEO'lar bizi yapay zekâyla değiştirebileceklerine inandığı için kaybediyoruz" (P10-Y03). Emeğin küçümsenmesine ilişkin deneyimlerin duygusal ağırlığı da kimi ifadelerde açıkça görülmektedir: "İnsanlar yüzüme karşı 'Artık sana ihtiyacımız yok, yapay zekâ kullanıyoruz' dedi. Bir insana söylenebilecek en değersizleştirici ve insandışılaştırıcı sözlerden biri bu" (P05-Y04). Buna karşılık, tasarımcı uzmanlığının korunacağına veya teknolojik dönüşüme uyum sağlayanların mesleki konumlarını güçlendirebileceğine yönelik daha iyimser ve dirençli söylemler de mevcuttur.

Bu tablo, üretken yapay zekâya ilişkin mesleki kaygının tek boyutlu bir duygusal yapıya sığmadığını göstermektedir. Kullanıcılar aynı anda gelecek konusunda endişe duyabilmekte, kurumsal uygulamalara öfke gösterebilmekte ve değişime uyum sağlamaya yönelik somut öneriler geliştirebilmektedir. Bireysel deneyimlerini paylaşmakla kalmayıp diğer kullanıcıların deneyimlerini yorumlamaları, belirli kaygıları onaylamaları veya bunlara itiraz etmeleri, mesleki kaygıyı bireysel bir korku olmaktan çıkarıp topluluk içinde yeniden anlamlandırılan ve farklı uyum stratejileriyle karşılanan kolektif bir deneyime dönüştürmektedir.

Sonuç

Bu araştırma, üretken yapay zekânın grafik tasarım topluluklarında nasıl anlamlandırıldığını ve mesleki kaygının hangi tematik örüntüler etrafında şekillendiğini incelemiştir. Bulgular, bu tartışmaların teknolojik yeterliliğin ötesinde ekonomik beklentiler, yaratıcı emeğin değeri, mesleki kimlik ve kurumsal kararlar üzerinden kurulduğunu göstermektedir. Üretken yapay zekânın etkisi bu açıdan, insan emeğinin ikame edilip edilmeyeceğine indirgenen ikili bir tartışmadan çok, meslek içindeki görevlerin, değer ilişkilerinin ve profesyonel sınırların yeniden şekillendiği sosyo-teknik bir dönüşüm olarak görünmektedir.

Kullanıcıların üretken yapay zekâyı iş gücü talebini değiştiren bir mekanizma olarak değerlendirmesi, teknolojik dönüşümün meslekleri ortadan kaldırmaktan çok görev bileşimlerini değiştirdiğini ileri süren görev temelli otomasyon yaklaşımıyla uyumludur. Tekrar eden üretim görevlerinin daralması ve giriş

seviyesi pozisyonların kırılganlaşması etrafında şekillenen kaygı yapısı, kurumsal değerlendirmelerle de örtüşmektedir.

İkinci temel bulgu, tasarım emeğinin değer kaybına ilişkin söylemlerin yapay zekânın teknik kalitesinden çok piyasa dinamikleriyle ilişkilendirilmesidir. Kullanıcılar yapay zekâ çıktılarını profesyonel tasarımın eşdeğeri saymamakla birlikte, müşterilerin hız ve maliyet beklentilerinin bu çıktıları tercih edilebilir kıldığını vurgulamaktadır. Bu durum, yaratıcı emeğin değerinin estetik nitelikten çok piyasa aktörlerinin kaliteyi algılama biçimine bağlı olduğunu göstermekte ve Verganti vd.'nin (2020) yaklaşımını, söz konusu değerin tanınmasının ayrı bir mücadele alanı oluşturduğu yönünde genişletmektedir. Kullanıcıların mesleki değeri strateji ve yaratıcı yargı üzerinden savunması, bu uzmanlığın müşteriler tarafından her zaman tanınmadığı vurgusuyla birlikte gelmektedir. Böylece üretken yapay zekâ, mesleki becerilerin yanı sıra profesyonel otoriteyi ve meslek sınırlarını da tartışmalı hâle getirmekte (Inie vd., 2023); mesleki kimlik savunusu bir sınır çizimi pratiğine dönüşmektedir (Gieryn, 1983). Etik ve telif itirazları da bu tabloda bağımsız bir sorun alanından çok, yaratıcı emeğin değeri etrafında yürüyen mücadelenin parçası olarak görünmektedir.

Üçüncü bulgu, kaygı ile uyum arasındaki ilişkiye dairdir. Veri korpusunda teknolojiyi reddeden yaklaşımlarla onu belirli görevlerde yararlı bulan yaklaşımlar yan yana gelmekte; bu heterojenlik tutumların kabul-ret ikiliğiyle açıklanamayacağını göstermektedir. Tasarımcıların yapay zekâ araçlarını öğrenme ve iş akışlarına uyum sağlama çabaları, mesleki dayanıklılık stratejileri olduğu kadar iş piyasasında ayakta kalma zorunluluğunun da ifadesidir; nitekim yapay zekânın iş yükünü azaltmak yerine yoğunlaştırabildiği de belirtilmektedir (Ranganathan & Ye, 2026). Doğrudan kaygı ve korku ifadelerinin görünürlüğü düşük kalırken uyum söyleminin baskın hâle gelmesi, kaygının azaldığı anlamına gelmemekte, mesleki toplulukta eylem odaklı bir dille ifade edildiğini göstermektedir.

Bulgular ayrıca Reddit'in, mesleki kaygının kolektif biçimde anlamlandırıldığı bir dijital meslek topluluğu olarak işlev gördüğünü ortaya koymaktadır. Bu yönüyle çalışma, Bervar vd.'nin (2026) yaratıcı endüstriler genelinde saptadığı örüntülerle benzerlik taşımakta, ancak bunları giriş seviyesi ve serbest çalışan konumlara özgü kırılganlıklar üzerinden meslek düzeyinde ayrıntılandırmaktadır. Jiang, Taylor ve Agnew'in (2026) profesyonel görsel sanatçılarda saptadığı baskın reddetme eğilimine karşılık bu korpusta pragmatik uyumun öne çıkması ise, grafik tasarımın kurumsal iş akışlarına ve ticari üretim döngülerine daha doğrudan bağlı olmasıyla ilişkilendirilebilir. Her iki çalışma da yapay zekâ kullanımına ilişkin kararın çoğu zaman meslek mensubunun tercihinden çok işveren ve müşteri beklentileriyle şekillendiğine işaret etmektedir.

Çalışmanın literatüre üç temel katkısı bulunmaktadır. Birincisi, üretken yapay zekâ tartışmalarını teknik verimlilik ekseninin ötesine taşıyarak yaratıcı emek, mesleki kimlik ve piyasa değeri bağlamında ele almasıdır. İkincisi, Reddit'i mesleki kaygıların kolektif biçimde üretildiği ve müzakere edildiği bir dijital meslek topluluğu olarak değerlendirmesidir. Üçüncüsü, mesleki kaygının

ekonomik, etik ve mesleki kimlik boyutlarını ayrı sorun alanları olarak ele almak yerine birbiriyle kesişen unsurlar olarak analiz etmesidir.

Bulgular değerlendirilirken bazı sınırlılıklar göz önünde bulundurulmalıdır. Veri korpusu r/graphic_design topluluğu ve Haziran 2025–Haziran 2026 dönemiyle sınırlıdır; bu nedenle bulgular genellenebilir sonuçlar değil, belirli bir dijital meslek topluluğuna ilişkin tematik örüntüler olarak okunmalıdır. Arama sözcüklerinin bir bölümünün doğrudan istihdama ilişkin terimler içermesi ve yorumların amaçlı olarak seçilmiş olması, korpustaki tematik dağılımı biçimlendirmiştir. Kodlama tek araştırmacı tarafından yürütüldüğünden çalışma kodlayıcılar arası uyum iddiası taşımamakta; refleksif tematik analiz doğrultusunda analitik şeffaflık esas alınmaktadır. Ayrıca Reddit'in oylama ve görünürlük mekanizmaları sistematik olarak analiz edilmemiştir.

Gelecek araştırmalarda mesleki algıların farklı platformlarda ve tasarım alt alanlarında karşılaştırılması, Reddit bulgularının derinlemesine görüşmelerle birlikte değerlendirilmesi ve kaygı ile uyum stratejilerinin zaman içindeki dönüşümünü izleyen boylamsal çalışmalar yararlı olacaktır.

Kaynakça

Acemoglu, D., & Restrepo, P. (2019). Automation and New Tasks: How Technology Displaces and Reinstates Labor. *Journal of Economic Perspectives*, *33*(2), 3-30. https://doi.org/10.1257/jep.33.2.3

Alkhateeb, S. S., Almomani, I. G., Altaweel, E. M., Aloqaily, A., & Alhaija, S. S. A. (2026). Artificial Intelligence and Graphic Design: Transformations, Challenges, and Future Job Trends. *Journal of Cultural Analysis and Social Change*, 11(1), 1990-1996. https://doi.org/10.64753/jcasc.v11i1.4219

Bervar, M., Pejić Bach, M., & Bertoncel, T. (2026). Public Perceptions of Generative AI in Creative Industries: A Reddit-Based Text Mining Study. *Systems*, *14*(1), 116. https://doi.org/10.3390/systems14010116

Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, *3*(2), 77-101. https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa

Braun, V., & Clarke, V. (2021). One size fits all? What counts as quality practice in (reflexive) thematic analysis? *Qualitative Research in Psychology*, *18*(3), 328-352. https://doi.org/10.1080/14780887.2020.1769238

Brynjolfsson, E., Li, D., & Raymond, L. (2023). *Generative AI at Work*. Cambridge, MA: National Bureau of Economic Research. https://doi.org/10.3386/w31161

Cazzaniga, M., Jaumotte, F., Li, L., Melina, G., Panton, A. J., Pizzinelli, C., … Tavares, M. M. (2024). *Gen-AI: Artificial intelligence and the future of work.* https://doi.org/10.5089/9798400262548.006

Cengiz, A. (2026, Haziran 22). Yapay zekânın ekonomi politiğine dair notlar. Teori ve Eylem: https://teoriveeylem.net/yapay-zekanin-ekonomi-politigine-dair-notlar/

Durusoy, O. (2025). The Impact of Artificial Intelligence on Graphic Design. *Technium: Romanian Journal of Applied Sciences and Technology*, *30*, 49-57. https://doi.org/10.47577/technium.v30i.12868

Eloundou, T., Manning, S., Mishkin, P., & Rock, D. (2024). GPTs are GPTs: Labor market impact potential of LLMs. *Science*, *384*(6702), 1306-1308. https://doi.org/10.1126/science.adj0998

Franzke, A. S., Bechmann, A., Zimmer, M., & Ess, C. M. (2020). *Internet research: Ethical guidelines 3.0*. Association of Internet Researchers. https://aoir.org/reports/ethics3.pdf

Gieryn, T. F. (1983). Boundary-Work and the Demarcation of Science from Non-Science: Strains and Interests in Professional Ideologies of Scientists. *American Sociological Review*, *48*(6), 781-795. https://doi.org/10.2307/2095325

Günay, M. (2025). Artificial Intelligence and Originality in Design. *ART/icle: Sanat ve Tasarım Dergisi*, *4*(3), 449-469. https://doi.org/10.56590/stdarticle.1548924

Gyang, S. S., Jonah, B., & Bonaventure, Z. (2025). The Integration of Artificial Intelligence Into Graphic Communication Design Profession: Opportunities and Challenges. *Path of Science*, *11*(10), 2030-2038. https://doi.org/10.22178/pos.123-25

Inie, N., Falk, J., & Tanimoto, S. (2023). Designing Participatory AI: Creative Professionals' Worries and Expectations about Generative AI. In *Extended Abstracts of the 2023 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems* (pp. 1–8). Hamburg, Germany: ACM. https://doi.org/10.1145/3544549.3585657

International Labour Organization & NASK. (2025). *Generative AI and jobs: A refined global index of occupational exposure*. https://www.ilo.org/publications/generative-ai-and-jobs-refined-global-index-occupational-exposure

Iswanto, R. (2025). The Integration of Generative AI in the Creative Industry of Visual Communication Design: An Analysis of Its Impacts, Ethical Challenges, and Work Originality. *VCD*, *10*(2), 349-364. https://doi.org/10.37715/vcd.v10i2.6072

Jiang, H. H., Taylor, J., & Agnew, W. (2026). How professional visual artists are negotiating generative AI in the workplace. In *Extended Abstracts of the 2026 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems (CHI EA '26)* (pp. 1–6). New York, NY: Association for Computing Machinery. https://doi.org/10.1145/3772363.3799003

Koşar, A. (2023). Otomasyon ve işin geleceği tartışmaları. *Sanayi ve Toplum*, (3), 4-9.

Markham, A., & Buchanan, E. (2012). *Ethical decision-making and internet research: Recommendations from the AoIR Ethics Working Committee*. Association of Internet Researchers. https://www.aoir.org/reports/ethics2.pdf

Meron, Y. (2022, Haziran 25). *Graphic design and artificial intelligence: Interdisciplinary challenges for designers in the search for research collaboration*. https://doi.org/10.21606/drs.2022.157

Nowell, L. S., Norris, J. M., White, D. E., & Moules, N. J. (2017). Thematic Analysis: Striving to Meet the Trustworthiness Criteria. *International Journal of Qualitative Methods*, *16*(1), 1609406917733847. https://doi.org/10.1177/1609406917733847

Olinga, L. (2025, Eylül 10). Bildiğimiz çalışmanın sonu. https://www.iyimserirade.org/bildigimiz-calismanin-sonu/

Park, H., Eirich, J., Luckow, A., & Sedlmair, M. (2024). "We are visual thinkers, not verbal thinkers!": A thematic analysis of how professional designers use generative AI image generation tools. In *Proceedings of the 13th Nordic Conference on Human-Computer Interaction* (pp. 1–14). New York, NY: Association for Computing Machinery. https://doi.org/10.1145/3679318.3685370

Patten, M. L., & Galvan, M. C. (2020). *Proposing empirical research: A guide to the fundamentals* (6. bs.). New York, NY: Routledge.

Proferes, N., Jones, N., Gilbert, S., Fiesler, C., & Zimmer, M. (2021). Studying Reddit: A Systematic Overview of Disciplines, Approaches, Methods, and Ethics. *Social Media + Society*, *7*(2), 20563051211019004. https://doi.org/10.1177/20563051211019004

Ranganathan, A., & Ye, X. M. (2026, Şubat 9). AI Doesn't Reduce Work—It Intensifies It. *Harvard Business Review*. https://hbr.org/2026/02/ai-doesnt-reduce-work-it-intensifies-it?ab=HP-latest-text-5

Ritter, L. A. (2025). Artificial intelligence in the creative media: Aesthetic, ethical, and educational dimensions. *International Journal of Research and Review*, 12(10), 176-187. https://doi.org/10.52403/ijrr.20251018

Stanford Institute for Human-Centered Artificial Intelligence. (2026). *Artificial Intelligence Index Report 2026: Economy*. Stanford University. https://hai.stanford.edu/ai-index/2026-ai-index-report

Verganti, R., Vendraminelli, L., & Iansiti, M. (2020). Innovation and Design in the Age of Artificial Intelligence. *Journal of Product Innovation Management*, *37*(3), 212-227. https://doi.org/10.1111/jpim.12523

Xia, Z. (2026). Ethical Risks in AI-Generated Art from a Data–Model–Deployment Perspective. *Applied and Computational Engineering*, *225*(1), 75-80. https://doi.org/10.54254/2755-2721/2026.CH32242